

Egy vitához

VISSZHANG - LII. évfolyam 24. szám, 2008. június 13.

"Lényeges fogalmi különbség van aközött, hogy valaki ellenszenvvel viseltetik bizonyos zsidó, illetve annak vélt egyének vagy csoportok magatartása iránt, és az illetőkkel szemben ennek hangot ad, és aközött, hogy a zsidók iránt viseltetik ellenszenvvel, és ennek ad hangot. A vélekedő a számára ellenszenvesnek talált magatartást az előbbi esetben is kétségtelenül kapcsolatba hozza az illetők zsidóságával, de mégsem azzal magyarázza. Nem az etnikai különbözőségükkel van baja, hanem az etnikai különbözőségük rájuk jellemzőnek vélt megélésével, vagyis az adott zsidó csoportra jellemzőnek vélt magatartással. Ezért ő a köznapi értelemben sem nevezhető zsidóellenesnek, antiszemitának" - írja Elek István (Gábor Györgynek - harmadszor, ÉS, 2008/23.). Ezzel nem kevesebbet állít, mint hogy lehetségesek valamely etnikumra, esetleg rasszra jellemző magatartásformák, cselekedetek, reakciók adott helyzetre. Ebből a gondolkodásból csíráznak ki aztán az olyan fogalmi szerkezetek, mint a német pontosság, angol hidegvér, skót fukarság, mohamedán fanatizmus, cigány bűnözés vagy zsidó összetartás. Sőt, ebben a talajban gyökeredzik a francia assassin (=gyilkos) szó is, ami eredetileg egy középkori iszlám szekta tagjainak gyűjtőneve.

Az ilyen hivatkozás azért veszélyes és felháborító, mert nemcsak keresi és találja egy adott csoportban a bűnbakot, hanem megpróbálja alá is támasztani elméletét. Ez pedig - Elek állításával ellentétben - a köznapi értelemben is a legvaskosabb, sunyi és cinikus rasszizmus, ráadásul könnyen elvezet a csurkai "Amerika is tehet róla" (ti. a 2001-es terrortámadásról) bizonyítványmagyarázáshoz.

Jólesz György